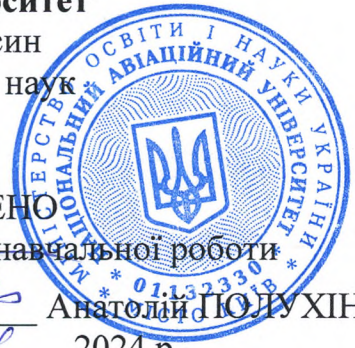

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет міжнародних відносин
Кафедра соціології та політичних наук

УЗГОДЖЕНО
Декан ФМВ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з навчальної роботи

Юрій ВОЛОШИН
« 25 » 2024 р.

Анатолій ПОЛУХІН
« 01 » 2024 р.

Система менеджменту якості

ПРОГРАМА

Фахово-ознайомлювальної практики

Освітньо-професійна програма: «Політологія»

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність: 052 «Політологія»

Форма навчання	Курс	Семестр	Усього (год./кредитів ECTS)	Самостійна робота (годин)	Форма семестрового контролю
Денна	1	2	90/ 3.0	90	Диференційований залік

Індекс: РБ-17-052/23-2.2.1.1

СМЯ НАУ ПП 15.06-01-2024

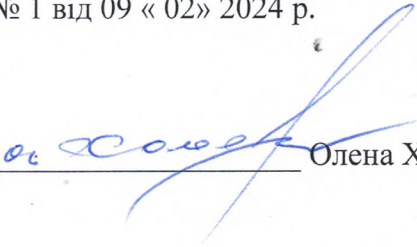
	Система менеджменту якості. програма фахово-ознайомлювальної практики ОПП «Політологія»	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 15.06-01-2024
		Стор. 2 із 11	

Програма фахово-ознайомлювальної практики розроблена на основі навчального плану № НБ-8-052/21, затвердженого 29.04.2021 та робочого навчального плану № РБ-17-052/23, затвердженого 25.05.2023, спеціальності 052 «Політологія» освітньо-професійної програми (далі - ОПП) «Політологія»

Програму розробила:
старший викладач кафедри _____ Неля ГРИЩЕНКО

Гарант ОПП
професор кафедри _____ Микола НЕДЮХА

Програму фахово-ознайомлювальної практики обговорено та схвалено на засіданні кафедри соціології та політичних наук, протокол № 1 від 09 « 02» 2024 р.

В.о. завідувача кафедри _____ Олена ХОМЕРІКІ

Програму фахово-ознайомлювальної практики обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету міжнародних відносин, протокол № 2 від 12 «02» 2024р.

Голова НМРР _____ Катерина СИДОРЕНКО

Рівень документа – 3б
Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Контрольний примірник

	Система менеджменту якості. програма фахово-ознайомлювальної практики ОПП «Політологія»	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 15.06-01-2024
		Стор. 3 із 11	

ЗМІСТ

1. Відомості про спеціальність та освітньо-професійну програму (далі – ОПП).....	4
2. Відомості про бази практики	4
3. Цілі практики.....	4
4. Мета практики.....	5
5. Загальні компетентності	5
6. Фахові компетентності.....	5
7. Організація та керівництво практикою.....	5
8. Тематичний план проходження практики.....	7
9. Підсумки проходження практики.....	8
10. Інформаційні джерела.....	8
11. Форма оцінювання проходження практики згідно Положення про РСО.....	9
12. Форми документів Системи менеджменту якості.....	10

1. ВІДОМОСТІ ПРО СПЕЦІАЛЬНІСТЬ ТА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНУ ПРОГРАМУ

Здобувачі вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 052 «Політологія» повинні вміти у процесі навчання ставити та розв'язувати складні комплексні задачі і практичні проблеми, з акцентом на розвиток компетентностей, необхідних для здійснення самостійної професійної діяльності.

Освітньо-професійна програма «Політологія» передбачає висококваліфікованих фахівців-політологів, які вміють застосовувати теорії та методи політичних наук для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у політичній сфері, ґрунтовно володіють категорійно-понятійним та аналітично-дослідницьким апаратом світової політичної науки, фундаментальними знаннями сучасної політичної теорії та практики, кількісними та якісними методами досліджень, технологіями та інструментарієм аналізу політичної сфери на основі інтеграції та інтернаціоналізації освіти, досліджень та практик; здатні до професійної оцінки поточних політичних процесів, розробки й прийняття важливих політичних рішень щодо вирішення актуальних питань внутрішньої та зовнішньої політики, експертизи відповідних програм та оцінювання наслідків реформування та модернізації політичної системи сучасного українського суспільства, вміють здійснювати політичний та експертний аналіз державної політики та її функцій в галузі авіації, авіаційної безпеки, обороноздатності держави та проведення оцінки загроз і ризиків цивільній авіації, самостійно проводити експертні розробки, діагностику соціально-негативних наслідків функціонування соціально-політичних процесів та явищ.

2. ВІДОМОСТІ ПРО БАЗИ ПРАКТИКИ

Фахово-ознайомлювальна практика здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» відбувається на базі факультету міжнародних відносин Національного авіаційного університету із використанням навчально-методичного забезпечення кафедри соціології та політичних наук та інтерактивних засобів факультету.

3. ЦІЛІ ПРАКТИКИ

Цілями фахово-ознайомлювальної практики є ознайомлення зі специфікою майбутнього фаху, а також здобуття, закріплення та поглиблення теоретичних знань у сфері політичних наук.

Завданням фахово-ознайомлювальної практики є:

- опанування теоретико-методологічними основами загальної теорії політики для глибшого розуміння специфіки політичної сфери та її значимості для стабільного розвитку суспільства;
- ознайомлення зі сучасними методами збору, аналізу та обробки інформації;
- закріплення набутих теоретичних знань з дисциплін загальної та професійної підготовки;
- ознайомлення зі змістом, характером і сферою майбутньої професійної діяльності;
- формування у здобувачів вищої освіти практичних навичок по вилученню, систематизації, аналізу та презентації інформації;
- закріплення навичок самостійної роботи в процесі підготовки до виконання завдань практики;
- прищеплювання навичок самоосвіти і самовдосконалення, сприяння активізації пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти зі спеціальності 052 «Політологія»;
- ознайомлення із переліком основних організацій (установ) політичного сектору;

	Система менеджменту якості. програма фахово-ознайомлювальної практики ОПП «Політологія»	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 15.06-01-2024
		Стор. 5 із 11	

– підготовка здобувачів вищої освіти до виконання ними своїх функціональних обов'язків і використання різноманітних форм і методів практичної роботи.

4. МЕТА ПРАКТИКИ

Мета фахово-ознайомлювальної практики ОПП «Політологія» полягає в ознайомленні з практичними аспектами політології, закріпленні теоретичних знань, отриманих у процесі навчання, розвитку аналітичних та дослідницьких навичок, а також підвищенні рівня професійної компетентності здобувачів вищої освіти. Ця практика допомагає здобувачам отримати перший практичний досвід у галузі політології, підготувати їх до майбутньої самостійної професійної діяльності та розвинути їхні навички співпраці з професіоналами у цій галузі.

5. ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНЦІЇ

У результаті проходження фахово-ознайомлювальної практики здобувач вищої освіти повинен набути таких компетентностей:

ЗК01. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК05. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК06. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК07. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

6. ФАХОВІ КОМПЕТЕНЦІЇ

У результаті проходження фахово-ознайомлювальної практики здобувач вищої освіти повинен набути таких компетентностей:

ФК01. Здатність використовувати категоріально-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

ФК03. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

ФК05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

ФК06. Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

ФК09. Здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців та нефахівців.

7. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Загальне керівництво та контроль за проходженням фахово-ознайомлювальної практики здобувача вищої освіти покладається на завідувача кафедри соціології та політичних наук.

Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення фахово-ознайомлювальної практики є:

- розробка програми фахово-ознайомлювальної практики здобувачів вищої освіти, підготовка яких здійснюється за спеціальністю 052 «Політологія» ОПП «Політологія»;

	<p style="text-align: center;">Система менеджменту якості. програма фахово-ознайомлювальної практики ОПП «Політологія»</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 15.06-01-2024
		Стор. 6 із 11	

- розподіл здобувачів вищої освіти і призначення керівників здійснюється кафедрою і оформлюється наказом ректора Університету.

Основним організаційно-методичним документом, що регламентує діяльність здобувачів вищої освіти і керівників практики, є програма фахово-ознайомлювальної практики.

Декан факультету:

- вносить проекти наказів з практики;
- здійснює контроль за виконанням наказу про організацію та проведення практики кафедрами;

- заслуховує звіти кафедр про проведення практики на науково-методично-редакційній раді факультету.

Безпосереднє керівництво та контроль за виконанням плану практики здобувача вищої освіти здійснюється керівником практики, який:

- забезпечує чітку організацію, планування та облік результатів практики;
- затверджує загальний план-графік проведення практики, його місце в системі індивідуального планування роботи здобувача вищої освіти;
- надає методичну допомогу в плануванні та організації практики;
- контролює роботу здобувачів вищої освіти, відвідування занять та інші види їх роботи під час проходження практики, вживає заходів щодо ліквідації недоліків в організації практики;
- готує відгук про проходження практики.

До керівництва фахово-ознайомлювальної практики залучаються досвідчені викладачі кафедри, до обов'язків яких входить:

- пояснити мету і завдання практики, ознайомити з її програмою і формою звітності, основними вимогами до оформлення звіту та щоденника практики;
- разом зі здобувачем вищої освіти розробити індивідуальне завдання на практику;
- здійснити постановку задач по самостійній роботі здобувачів вищої освіти у період практики з видачею індивідуальних завдань, надавати необхідну консультаційну допомогу;
- допомагати здобувачам вищої освіти у питаннях, пов'язаних із проходженням практики й оформленням звіту;
- визначати обсяг і характер навчальних доручень здобувачу вищої освіти;
- брати участь у обговоренні проблемних питань теорії і практики політичної науки;
- подати завідувачу кафедри письмовий звіт про результати практики із зауваженнями та пропозиціями щодо поліпшення її організації та проведення.

Завдання формується керівником практики, виходячи з цілей практики та з урахуванням специфіки підготовки здобувача вищої освіти за освітньо-професійною програмою. Завдання є підставою для виконання індивідуального завдання здобувача вищої освіти, визначеного програмою практики.

У випадку неявки здобувачів вищої освіти на практику, порушення ними трудової дисципліни, нехтування своїми обов'язками, а також виникненні конфліктних ситуацій керівник практики повідомляє про це кафедру і деканат факультету.

Протягом проходження фахово-ознайомлювальної практики здобувач вищої освіти зобов'язаний:

- ретельно дотримуватися встановлених термінів практики;
- виконувати програму практики відповідно до календарного плану;
- регулярно зустрічатися з керівником практики, повідомляти про поточну роботу і про хід виконання індивідуального завдання;
- вести щоденник практики та відображати в ньому зміст виконаної роботи;
- у визначений термін підготувати і захистити звіт про фахово-ознайомлювальну практику.

	<p>Система менеджменту якості. програма фахово-ознайомлювальної практики ОПП «Політологія»</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 15.06-01-2024
		Стор. 7 із 11	

Фахово-ознайомлювальна практика вважається завершеною за умови виконання здобувачем вищої освіти усіх вимог програми практики.

8. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Важливим принципом проходження фахово-ознайомлювальної практики є варіативність завдань і тем, можливість вибору одного чи декількох практичних завдань, при умові збереження загальної та єдиної логіки змісту програми практики.

Рекомендовані проблемні питання для опрацювання здобувачами вищої освіти:

1. Місце та роль політології у житті сучасної людини. Політологія як професія.
2. Політика як окрема сфера суспільної діяльності та об'єкт досліджень.
3. Влада як явище суспільного життя. Різноманітність визначень влади, основні підходи до тлумачення цього поняття. Основні рівні влади, їх взаємозв'язок і взаємодія.
4. Сутність та структура політичної системи. Типи та функції політичних систем.
5. Основні тенденції розвитку політичних систем.
6. Політичні режими як характеристики функціонування політичної системи.
7. Генезис держави та її сутність. Суспільна зумовленість та ефективність функціонування державної влади, функції держави.
8. Форми державного правління.
9. Форми державного устрою.
10. Демократія як спосіб організації суспільно-політичного життя. Ознаки, принципи демократії.
11. Виборча система: поняття, основні типи. Моделі виборчих систем.
12. Виборча система України.
13. Політичні партії, громадські організації й рухи у суспільно-політичному житті. Типи політичних партій.
14. Участь молоді у політичному житті держави.
15. Партійні системи, особливості їх функціонування.
16. Політична ідеологія.
17. Сутнісні характеристики політичної культури. Структура та основні функції політичної культури.
18. Політична поведінка особи, груп, мас.
19. Політична соціалізація особистості. Основні чинники процесу політичної соціалізації.
20. Поняття та типологія політичного лідерства. Функціональні особливості політичного лідера.
21. Політичні еліти: поняття, функції, типологія
22. Світова політика як система міжнародних відносин.
23. Глобальні проблем людства.
24. Поняття міжнародної та національної безпеки.
25. Розвиток методологічного інструментарію теорії політики.

Індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання полягає у більш глибокій розробці питань, що пов'язані, зі специфікою політичної сфери. Індивідуальне завдання видає керівник практики. При цьому можуть враховуватися побажання та інтереси здобувача вищої освіти, а також інші чинники.

У відповідному розділі звіту з практики згідно з темою індивідуального завдання здобувач вищої освіти повинен поглиблено викласти зміст виконаної ним роботи. При цьому у звіті має бути представлений більш широко розгорнутий огляд джерел та результатів практичної роботи, ніж це вимагається для висвітлення результатів практики з питань, передбачених загальним завданням фахово-ознайомлювальної практики.

	Система менеджменту якості. програма фахово-ознайомлювальної практики ОПП «Політологія»	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 15.06-01-2024
		Стор. 8 із 11	

9. ПІДСУМКИ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

У результаті проходження фахово-ознайомлювальної практики здобувачі вищої освіти повинні досягти таких програмних результатів навчання:

ПРН1. Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.

ПРН3. Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності.

ПРН4. Мати навички професійної комунікації.

ПРН5. Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.

ПРН6. Знати свої права та обов'язки як члена демократичного суспільства та використовувати їх у професійній діяльності.

ПРН7. Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери політології, знати її цінності та досягнення.

ПРН8. Вміти використовувати базовий категоріально-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

10. ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

До переліку корисних інформаційних джерел для здобувачів вищої освіти у виконанні ними програми фахово-ознайомлювальної практики можуть бути віднесені:

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII (Редакція станом на 27.07.2017). Електронне видання <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

2. Положення про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті СМЯ НАУ 03.02(02)-01-2019.

3. Положення про організацію проходження практик здобувачів вищої освіти Національного авіаційного університету СМЯ НАУ П 03.01(15)-01-2021.

4. Політологія: курс лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / уклад. О. В. Довгаль, І. М. Лесік. Миколаїв : МНАУ, 2022. 163 с.

5. Баранівський В. Ф. Політологія: підручник / Нац. акад. упр. Київ : НАУ, 2016. 235 с.

6. Воронянський О. В., Кулішенко Т. Ю., Скубій І. В. Політологія : підручник / Харків. нац. техн. ун-т сіл. госп-ва ім. Петра Василенка. Харків : ХНТУСГ ім. Петра Василенка, 2017. 179 с.

7. Практична політологія [Електронний ресурс]. Бульбенюк С.С., Довганик Н.М., Зайцева З.І. та інші. К.: КНЕУ, 2022. 328 с.

8. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політологія: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2019. 348 с.

9. Історія політичної думки: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н.М. Хоми; [Т.В. Андрущенко, О.В. Бабкіна, І.Ю. Вільчинська та ін.]; 2-ге вид., пероб. і доп. Львів: «Новий Світ-2000», 2020. Т. 2. ХХ-початок ХХІ ст. 598 с.

10. Кириченко В.М., Кириченко Ю.В., Соколенко Ю.М. Політико-правова система України: підручник/ за заг. ред. В.М. Кириченка. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 370 с.

11. Політологічний енциклопедичний словник / упорядник В.П. Горбатенко; за ред. Ю. С. Шемшученка, В.Д. Бабкіна, В.П. Горбатенка. 2-е вид., доп. і перероб. Київ: Генеза, 2004. 736 с.

12. Політологія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 540 с.

13. Політологія у схемах, таблицях, визначеннях: навч. посібник / М.П. Гетьманчук, П.М. Гетьманчук, У.В. Ільницька, Г.І. Луцишин, Р.Я. Пасічний, Я.Б. Турчин. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020. 272 с.

14. Політологія: навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 224 с.

15. Політологія. Навчальний посібник (для студентів усіх форм навчання) / уклад. Л.М. Мельник, І.А. Дужа, І.М. Грек. – Біла Церква: БНАУ, 2022. – 494 с.

	Система менеджменту якості. програма фахово-ознайомлювальної практики ОПП «Політологія»	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 15.06-01-2024
		Стор. 9 із 11	

15. Шляхтун П.П. Політологія: історія та теорія: Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2020. 500 с.

11. ФОРМА ОЦІНЮВАННЯ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ ЗГІДНО ПОЛОЖЕННЯ ПРО РСО

Зміст фахово-ознайомлювальної практики структурований у вигляді одного модуля з визначенням кількості балів за виконання здобувачем вищої освіти окремих видів робіт (табл. 1).

Таблиця 1

Оцінювання окремих видів роботи здобувача вищої освіти під час проходження практики

№ з/п	Види робіт	Мах кількість балів
МОДУЛЬ 1		
1.1	Ознайомлення з програмою практики, складання та узгодження з керівником плану-графіку проходження практики, отримання індивідуального завдання	5
1.2	Проходження інструктажу з порядку проходження практики, з охорони праці	5
1.3	Виконання тематичного плану проходження практики	25
1.4	Виконання індивідуального завдання	30
1.5	Своєчасне складання, подання, якісне оформлення звіту з практики	5
1.6	Захист звіту з практики	30
Усього		100

До індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти підсумкова рейтингова оцінка з фахово-ознайомлювальної практики заноситься, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е тощо.**

Підсумкова рейтингова оцінка з фахово-ознайомлювальної практики враховується при обчисленні за встановленою процедурою його семестрового рейтингу, призначенні стипендії тощо.

Перескладання позитивної підсумкової семестрової рейтингової оцінки з практики з метою її підвищення не дозволяється.

Вирішення питання щодо статусу здобувача вищої освіти, який не виконав програму практики з тих чи інших причин, здійснюється в установленому порядку, відповідно до «Положення про порядок організації та проведення практик студентів», затвердженого ректором університету 01.03.2001 р.

